

z obema razumljivim jezikom, s složnim glasom, kaj izprostiti, mati mu zopet v tacem jeziku pogoje stavi itd. Od obeh stranij je toraj sporazumljenje tako rekoč igrača. Drugače je to s človekom, kmetovalcem in naravo, katera zamoremo, ako že v prilikah govorimo, v enako raznerje, kakor dete in mater staviti. Oba govorita drug drugemu nerazumljiv jezik. Kmetovalec ne zna navadno staviti vprašanja naravi, razun tega pa tudi večinoma ne obrajtuje sicer tolikanj resnih tihih, samo v znakih danih odgovorov. Da bi zamoglo vsako drevo, vsaka bilka njega negovatelju v materinem jeziku svoje potrebe potožiti, potem bi dandanes gotovo vse drugače bilo s kmetijstvom. Toda to ni od narave zahtevati, temveč človek se mora truditi, nje sicer vsakemu razumljivemu jeziku se priučiti. Razne panoge znanosti, med temi kemija, botanika itd. so višje stopinje jezikoslovja narave, katere tolmačijo težavnije, ne vsakemu razumljive besede. Kadar pridemo do zavitih pogovorov, potem moramo vže znanosti vzeti za tolmača, sicer nam pa je tega v navadnem življenji primeroma redkokrat treba, ter se zamoremo o vsakdanjih vprašanjih večinoma že sami sporazumeti.

Potrebno je pa, da se že dete prične učiti nemi jezik namerne narave razumeti. Odrasli možak bode imel potem več zabave v pogovarjanji s svojim poljem, svojimi drevesi, svojo živino itd., kakor s plitkimi razgovori s svojimi pajdaši v gostilni in gotovo tudi več koristi, kakor od za kmeta pognbnega kartanja. Kako pa treba učiti se tega jezika? Zato brž ni treba nikake slovnice, nobene tiskane knjige, ampak le vedno široma odprte knjige prirode same. Tu se čita v podobah (kakor nekdanji hiroglifi) vse, kar hočemo vedeti. Narava na vsako vprašanje odgovarja, toda jedrnato, sicer ne temno, temveč v samih prikaznih. Kmetovalci opazujmo toraj te in se trudimo jih tolmačiti! V sledečem hočemo nekoliko primerov iz pogovorov z naravo navesti.

Stareje drevo rodi ti slabo. Pojdi k njemu in vprašaj ga, kaj mu manjka. Preglej ga od vseh stranij in ako vidiš, da je krepko, da jako močno odganja, da gre, kakor se reče, vse v les, ne da bi bilo kaj cvetnih popkov na njem, potem veš, da se mu godi preveč dobro. V obilji, katero mu je slučaj nanesel, pozabilo je svoje dolžnosti ter se je počelo samo s košatimi vejami gizardi. V tem slučaju te sme poprijeti jeza. Pograbi za palico in ga dobro pretolči. Odgovor bodeš imel v drugem letu najbrž v obilem plodu. V večjih krajih vpo-trebljujejo to sredstvo, posebno na Poljskem, kar se ve, da združijo z različnimi vražami. Ako pa bi ti ljudje naravo zastopili, ne bi tega imeli za vražo. Vsakdo je gotovo vže opazoval, da slabeje drevje bolj zgodaj počne cvetne pope nastavljati in ako ima vendar dovolj moči, tudi kesneje roditi, kakor tako, ki bohotno raste. Obilnost podpira v početku samo prepko rast med tem, ko plodovitost mnogo kasneje počne. Kdor ne verjame, naj poškusi sledeče. Okolo veje kacega dovolj starega, krepkega drevesa naj na tesno obveže žico. Ker se pri rasti veja debeli, bode kmalu zajedla žico va-njo, vsled tega se tok soka ovira, veja oslablja ter se v kratkem času s sadom napolni.

Ti si bil lansko leto posadil več dreves, katera so ti kaj lepo rastla. Po zimi pa je prišel med nje zajec ter jim je do polovice lubad oglodal. Vsled tega se ne posušijo, ampak še lepo naprej rastejo, toda za ne naglodanimi ostajajo, ker potrebujejo velik del soka za celjenje ran od zajca povzročenih. To pa slabi rast lesa, vsled česar se cvetna očesa hitreje razvijejo in taka drevesa vže v kratkem letu roditi počnejo med tem, ko ona samo bujno rastejo. Akoravno ni to nobena sreča, ako mlada drevesa počnejo roditi, vendar v tem narava jasno govori, podučujoč človeka, kaj naj v enacih slu-

čajih stori. Mnogi so ta govor razumeli ter strizejo, svojim prebujno rastočim drevesom v dobri zemlji korenine, ali posebno prilikavo drevje celo do polovice debela nažagajo, ter s tem svoj namen dosežejo. Tudi izrezavanje vej v kroni brez ozira na druge vzroke, katere hočemo pozneje opisati, vpljiva na rodovitost največ radi slabljenja drevesa vsled obilih ran.

(Dalje prih.)

Sejmovi. Dne 9. maja v Apačah, na Polji, v Brezicah, v Arnoži in v Šmarji. Dne 12. maja v Lembergu, na Planini in v Slov. Gradci.

Dopisi.

Iz Veržeja. (Razno pa veselo.) Ako res bralno društvo povsod tako blagodejno upliva na slovenski narod, in tako navdušuje mlada, rodoljubna srca, kakor pri nas, potem se pač zamore reči, da so bralna društva pravi blagor za slovenski narod, in mogočno orožje uboge matere Slavije, s katerim bode vspešno odbijala napade svojega zatiralca. Ni še dolgo, da je pri nas ustanovljeno bralno društvo, pa vendar kolika je sprememba! — Ni več tako pogostega pretepanja po gostilnicah, kakor nekdanj; tudi ni več tako navadno ponočno ravsanje, kakor poprej. Neka rodoljubna ljubezen veže domačo mladino, in mlada srca spoznavajo, da so otroci ene matere. Poprej se je slišalo pri nas samo slabo in hripavo petje. Samo tu in tam si slišal kako staro pesmico, kakor n. pr.: »Ne grem domo, ne grem domo, dok kukovca zapela bo!« — in še ta se je pela nevbriano. In sedaj! Pač lahko z veseljem rečem: »Etiam apud nos tempora mutantur!« — tudi pri nas se časi premenijo! — Da, menjajo se časi, in nastopili so boljši; če tudi ne v denarnih zadevah, pa vendar boljši v širšem in plemenitejšem smislu! Sedaj se sliši pri nas zvečer miho četveroglasno petje. Petje, katero še tu in tam prebudi kakega starca iz njegovega mišljenja, je tako in ta si zadovoljno zamrmra v postelji: »Prešmentani kerlci, kak so jo pa že zapeli!« in potem se še le predá sladkemu snu v roke. Nikakor ne morem, da tukaj ne omenim nadepolnega mladeniča, Lojzeta Strnišča, kateri si res z železno pridnostjo prizadeva, da se tudi pri nas goje mične pesmice. Blagi prijatelj, uztrajaj še le naprej tako, in poučevaj mlada srca v tej lepi znanosti! Le Slovenec zamore peti ono, kar mu srce čuti! Saj znaš: »Slovenec je vesel, kako da ne bi pel! Njemu pesmi iz srca tekó!« Naše bralno društvo pa ne navdušuje samo mlade, ampak tudi starejše in resnobne tržane. Še dandanes bi imel pri nas malik »feuerber« svoje prestolje, da ni bralnega društva. Ti, ti nesrečni »feuerber«! Dolgo časa si nam temnil naše ime, in črnil naš rodoljubni značaj med drugimi Slovenci. Pa prišel je plačilni dan, in — bumst! — telebil si kakor malik, in konec je tvoje tiranstva! Zmagala te je že tako željno pričakovana »požarna bramba«! — Res, da je, kakor povsod, tako tudi pri nas med pšenico nekoliko lulike. Pa ta smet bode tudi morala pri nas skoro žalosten konec vzeti. Sram me je, ko moram reči, da se še tudi v našem trgu najdejo trije ali četrje šulvereinerji (ali nikakor več, ampak samo trije ali četrje!) ali to še je tista starinska veržejska rasa, katera pa bode že skoro izumrla. Nam je dosti, da se le mladina toliko zanimlje za narodno stvar, ker: »Na mladih ljudeh svet stoji!« pravi predgovor.

Iz Vurberga. (Veterani.) Že pred osmimi leti izprožila se je med tukajšnjimi veterani in vojaki misel, osnovati si posebno veteransko društvo. Kupili so si

res že takrat bandero, na katerem je na jedni strani ces. orel, na drugi pa sv. Jurij; do društva pa ni prišlo. Stoprav v nedeljo, ko so na Dunaji slavili »očeta« Radecky-ja z razkritjem njegovega spomenika, zbrali smo se zopet tukajšnji veterani in vojniki ter smo korakali z znano urbanjsko godbo k svetelj maši. Videti je bilo med drugimi dosti sivih starčkov, kateri so še pod Radecky-jem cesarja služili. Jeden izmed teh, grajski čuvaj g. Picha, nosil je bandero. Ti starčki in drugi s svetinjami okinčani veterani ganili so do solz na stolice zbrano ljudstvo. Vodil nas je nekdanji vodnik, sedarji tukajšnji kmet Jakolič. — Pri pridigi povedali so nam gospod župnik nekoliko iz življenja svetega Jurija in povdarjali so posebno njega železno stanovitost. Rekli so končno: »Vojaki, če se bode s to trepežnostjo bojevali za domovino, ako bi bilo treba, kakor se je bojeval sv. Jurij za sveto vero, ne bode ga sovraga, da bi ga ne premagali.« — Po svetelj maši šli smo v gostilno g. Zorka, kjer nam je čas med godbo in raznimi pogovori iz vojaških dob pri dobri vinski kapljici in pivu hitro potekel do 1. 2. Nastopiti smo morali zopet, da smo k večernici korakali. — Ko smo na to zopet do Zorka dospeli, izpregovoril je vodja nekoliko lepih besedij do nas, podali smo si povprečno roko, ter si obljubili, da se drugo leto ob tem času zopet zberemo. — Začela se je prosta zabava. Počastila sta nas tudi gospoda župnik in nadučitelj s svojim pohodom, in zadnji nam je v daljšem govoru med drugim tudi povedal pomen današnjega dneva za Avstrijo ter se je končno obrnil do navzočih starišev, naj skrbijo, da bodo njih sinovi zmožni za vojaštvo duševno in telesno, ter jih je slednjič spominjal, naj pred vsem varujejo svojo dečo pred zganjem, za mladino tako strupeno pijačo. Sledile so še razne napitnice, izmed katerih moram omeniti to našega presvitlega cesarja Franja Josipa. Ostali smo skupaj do pozno v noč. Lep dan smo imeli, da nam ostane v vednem spominu in prav smo hvaležni vsem, ki so pripomogli, da se je ta veselica tako lepo obnesla.

Od Sv. Martina na Paki. (Odgovor.) Nikakor ni res, da bi bil župan kriv nemškega napisa na postaji. Pri komisiji je bilo samo vprašanje, ali se naj postaja imenuje Rečica ali Sv. Martin. Sicer je pa naš župan kot zastopnik knjetskih občin v okrajnem zastopstvu že tam storil svojo dolžnost glede slovenskih napisov v seji, kjer se je dovolilo železnici 10.000 gold. podpore le pod tem pogojem, da dobijo postaje slovenska imena. Na županstvo ni prišlo nikdar dotično vprašanje. Sploh se nam niti sanjalo ni, da se nam ne bodo dopustili v slovenskih krajih slovenski napisi. Kar pošto zadeva, piše J. S., da se morajo manjši uradi po večjih ravnati. Vrlo dobro! Torej ker se pri večjih uradih slovensčina prezira, mora se tudi pri manjših — tudi pri nas. Vemo sicer, da so se poštarstvu nemški napisi tudi le usilili, vendar lahko to stvar samo popravi, ker pošta ni sedaj v nobeni zvezi s kolodvorom. Mi smo tudi prepričani, da bo to storilo, ker sama nemščina nikakor ni primerna našemu čisto slovenskemu kraju. Na vseh in še večjih postah, kakor je pri nas, po Savinjski dolini so tudi slovenski napisi, zakaj bi se ravno pri nas morala sama nemščina šopiriti? Kar J. S. o gosp. baronu piše, na to odgovorimo le to, da zajemlje ta gospod svoje narodno in politično prepričanje iz nemškega lista »N. Fr. Pr.« S tem je njegova naklonjenost do Slovencev dovolj označena. Če daje on svojim sosedom veliko zaslužka, iz tega še nikakor ne sledi, da bi bil prijatelj slov. narodnosti. To bodi dovolj.

Iz Št. Ilja pri Velenju. (Pogreb in še nekaj.) V četrtek pred sv. Jurijem pokopali smo prav slovesno gospo Ano Ježovnik, rojeno Križan na Korosčevem. Dne 1. maja bi bila dopolnila 83. leto svoje dobe. Bila je

hči rajnega gospoda Boštjana Križan-a, ki je napravil po nagibu nepozabljivega nadvojvode Joana prepotrebno cesto iz Velenja skozi Hudo luknjo proti Slovensgradu. Njena, za dve leti starejša sestra, gospa Jožefa Vošnjak, mati znanih gospodov poslancev, živi v Šoštanju. Njena sestričina, gospa Marija Furman, sestra rajnega gospoda nadžupnika Fr. Novaka, umrla je tukaj ravno pred enim mesecem v svojem 76. letu. Pokojna gospa Ježovnik bila je prvič omožena z bogatim Mozirjanom Antonom Dreu, ki je mnogo tisočakov pokopal v nove ceste na goreno in doleno stran Šent-Ilja. Stara gospa v drugič vdova je dočakala redko veselje, da je njena edina, tudi vdova hči gospa Bratanič podedovala četrti del prebogat zapuščine Ljubljanskega strica Aleksandra Dreu. — Kakor se sliši, je darovala že omenjena gospa Bratanič za oplešanje domače farne cerkve par stotakov. Ravno to je storila tudi njena rajna mati in njena edina hči, gospa Avgusta Krajnc. Ni dvomiti, da bote te blagi gospé pripravljene še kaj več storiti za lepoto domače hiše božje, ako se bode pokazalo, da njeni prvi darovi ne bodo zadostovali. Saj se že zdaj veseli staro in mlado, ko vidi prihodnjo kvaterno soboto prvokrat našega premilostljivega knezoškofa Mihaela v tej ponovljeni farni cerkvi. Prva pesem, katero so peli novi Šentiljski zvonovi, bila je pogrebna pokoj prevzvišenemu knezu in škofu Jakobu Maks. Stepišniku. Letos bodo pa prvokrat pozdravljali svojega predobrotljivega višjepastirja. Nobeno leto se niso v Šentilju zvonovi tolikokrat glasili, kakor ravno letošnjo spomlad. Spremljali so že do 15 mrličev h grobu in to v fari, ki ne šteje tisoč duš. Našla je pa bela žena tukaj nekoliko v resnici prav starih ljudi. Eden udovec štel je 91, a neka udova nad 89 let, gospej Ježovnik zmanjkalo je le 11 dni do 83 let, a še ena oseba prestopila je pred smrtjo 81. leto dobe svoje. Gotovo izvanredna leta! Poleg teh umrli ste še dve osebi nad 70 let stari. Otrok pomrlo je pa v tej dobi le prav malo. Posredno število mrličev enega leta je letos že prekoračeno, vendar šteje ta fara še mož, ki se v 78. letu starosti čuti še krepke. Bog vé, če še vam učaka pa kdo zgoraj navedenih 91 let!

— n —

Iz Trbovelj. (Družbeno zborovanje.) Štrto nedeljo po veliki noči, dne 15. maja ob 3. uri popoldan, ima podružnica sv. Cirila in Metoda za Trbovlje in okolico v gostilni g. Antona Volavšek-a svoje letno zborovanje s sledečim redom: 1. Pozdrav predsednikov; 2. poročilo tajnikovo; 3. volitev novega odbora; 4. volitev dveh zastopnikov k občni skupščini; 5. vsprejem novih udov in 6. po zborovanju »beseda«. K obilni vdeležbi vabi uljudno Načelnstvo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Avstrijsko. Svitli cesar je potrdil novo solsko postavo za Tirolsko in prejelo je ob enem več mož, katerim gre zasluga pri njej, višje odlikovanje. Liberalcem postava ni čisto po volji, vendar pa so se udali, ko so izpoznali, da ne gre drugače. Postava dopušča nekaj več moči do ljudske šole sv. cerkvi, kakor je to po drugih naših deželah. — V državnem zboru so mladočeški poslanci izročili predlog, naj se dene minister za pravosodje, grof Schönborn v zatožbo, češ, da se je pregrešil zoper postave češke dežele v tem, ko je na svojo roko, zoper voljo deželnega zbora v Pragi, razdelil nek sodnijski okraj v dva, se ve, da Nemcem na ljubo. Pred-